

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет інженерної механіки
Кафедра машин і апаратів, електромеханічних та енергетичних систем

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Педагогічна майстерність
Освітньо-наукова програма Галузеве машинобудування

Рівень вищої освіти третій (доктор філософії)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Гомонюк Олена Михайлівна
Профайл викладача	http://psy.khnu.km.ua/page2.aspx
Е-маїл викладача(ів)	elena_gomonyuk29@ukr.net
Контактний телефон	0677861178
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=7292
Навчальний рік	2020-2021
Консультації	Очні: понеділок, 3-я пара, 3-406-а; он-лайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Форма семестрового контролю			
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, в т.ч. ІРС	Курсовий проект	Курсова робота	залік	іспит
						Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
О	Д	1	2	3,0	90	90	18		18		54			+	

Анотація навчальної дисципліни

Педагогічна майстерність розкриває сутність засад педагогічної майстерності, що складають педагогічну культуру, компетентність та професіоналізм, педагогічну техніку, майстерність педагогічної взаємодії (етика педагогічної діяльності і мовлення, управління навчально-виховним процесом, самоуправління викладача), через призму психологічних закономірностей розвитку особистості, на тлі аналізу педагогічних явищ, поведінки викладача і аспіранта. При викладанні дисципліни використовуються словесні (розповідь, бесіда, пояснення з елементами проблемності); практичні (індивідуальні навчально-дослідні роботи); наочні (ілюстрування навчального матеріалу, тематичних карток, опорних конспектів лекцій).

Пререковізити : філософія науки, управління науковими проектами, іноземна мова за академічним спрямуванням.

Кореквізити: педагогічна практика, іноземна мова: іншомовна комунікація

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни: формування в аспірантів знань, умінь і навичок у сфері педагогічної майстерності.

Завдання дисципліни: розвиток професійної свідомості майбутнього фахівця, його прагнення до творчої, дослідницької і практичної самореалізації; озброєння фахівців знаннями про місце вищої освіти в сучасному світі, про напрями та тенденції розвитку освітнього процесу в сучасній вищій школі у світовому освітньому просторі.

Очікувані результати навчання.

Аспірант, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: володіти здатністю здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті; вміло використовувати педагогічну техніку, елементи театральної педагогіки і ораторського мистецтва. Раціонально планувати діяльність, визначати її завдання, створювати умови для діяльності; реалізовувати можливості самоуправління, самовиховання (виробити вміння і навички управління власним психічним станом, мовою, оволодіти засобами вербального та невербального педагогічного впливу, оволодіти риторичними навичками, методами підготовки до виступу), використовувати різноманітні методи, прийоми словесного впливу і невербального спілкування (жестикаляцію, міміку, поставу тощо); вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень; аналізувати конфлікти і вибирати ефективні шляхи їх розв'язання.

Тематичний план дисципліни і календар його виконання.

№ тижня	Тема	Самостійна робота студентів		
		Зміст	Год.	Література
1	2	4	5	6
1-2	Педагогічна майстерність і особистість викладача.	1. Випишіть із праць Я.А.Коменського, К.Д.Ушинського, В.О.Сухомлинського міркування про педагогічну майстерність вчителя, про місце і роль педагога в суспільстві, його якості, вміння. 2. Проаналізуйте вплив особистості викладача на становлення вас як особистості. 3. Викладіть свої думки у творчій роботі на одну із запланованих тем: «Викладач у моєму житті», «Мій ідеал викладача», «Я і моя професія», «Професійний портрет сучасного викладача».	6	1;3;4.
3-4	Педагогічна техніка	1. Ознайомитися з описом роботи педагогів у запропонованій літературі (одна книжка на вибір аспірантів): 1). Всё начинается с учителя. – М.: Просвещение, 1983. («Словесник Селиханович», «Преподаватель словесности», «Фотография, на которой меня нет», «Классный», «Добрые зёрна», «Савва Ильич». 2). Соловейчик С. Час ученичества. –М.: Дет. лит., 1986 (розд. про Сковороду, с. 26-32; розд. 12 про К.Д.Ушинського, с. 109-120; розд. 19 про А.С.Макаренка, с. 181-197; розд. 20 про В.О.Сухомлинського, с. 197-210); 3). Львова Ю.Л. Педагогические этюды. – М.: Просвещение, 1990; 4). Амонашвили Ш.А.Здравствуйте, дети! – М., 1983. 5). Большой педсовет. – М.: мол. гвардия, 1986. 2. Заповнити анкету.	6	1;2; 3
5-6	Мовлення як засіб педагогічної праці	1. Проаналізувати ситуації «Заспокоєння Іліко» (Ш.Амонашвілі) і «Таранець» (А.Макаренко) за питаннями вправ 4,5. 2. Вибрати з «Педагогічної поеми» А.Макаренка ситуацію, яка, на Ваш погляд, найбільше виявила педагогічну майстерність видатного вихователя. 3. Сформулювати власне педагогічне кредо (символ віри, переконання), використовуючи такий зачин: «Для мене як педагога найголовнішим буде...». Занотувати його.	6	1;3;4; 5.

7-8	Майстерність педагогічного спілкування	Вибрати тему для власної педагогічної розповіді, письмово визначити її над завдання, структуру. Підготуватися до публічного захисту творчого задуму педагогічної розповіді.	6	1;3; 4.
9-10	Майстерність педагогічної взаємодії	Проаналізуйте думки дослідників - дидактів щодо проблеми підготовки викладача до занять (М.І.Махмутов, І.Я.Лернер, М.М. Скаткін, М.М.Шахмаєв).	6	1;3;4;5.
11-12	Майстерність розв'язування педагогічних задач	1. Індивідуальна педагогічна бесіда, її завдання, умови ефективності. 2. Підготувати фрагмент лекції (як організації навчання на засадах діалогічної взаємодії викладача зі студентами) для його демонстрації на конкурсі (час виступу – до 7 хв.). Тема, етап заняття – за вибором аспіранта.	6	1;3; 4; 5.
13-14	Педагогічна ситуація як головна структурна одиниця комунікативної діяльності викладача	Підготувати вправи та етюди щодо керування своїм психічним станом	6	1;2; 6.
15-16	Конфлікт у педагогічній взаємодії. Етичні аспекти професійної діяльності педагога	1. Підібрати вправи на формування вміння керувати своїм емоційним станом та поведінкою (таблиця). 2. Засоби керування психологічним станом (музикотерапія, бібліотерапія, працетерапія, імітаційна гра, аутогенне тренування), можливості використання їх у професійному самовдосконаленні викладача.	6	1;2; 6.
17-18	Культура взаємин в педагогічному колективі	1. Вибрати з «Педагогічної поеми» А.С.Макаренка ситуацію, яка на Ваш погляд, найбільш виявила педагогічну майстерність видатного педагога (конспект). 2. Скласти словник термінології з педагогічної майстерності. 3. Сформулювати власне педагогічне кредо, використовуючи такий зачин: «Для мене як викладача найголовніше буде...».	6	1;2; 6.

Політика дисципліни.

Організація освітнього процесу в Університеті відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Аспірант зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття.

Критерії оцінювання результатів навчання.

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з врахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих її видів робіт.

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування аспірантів; знання теоретичного матеріалу з теми; вміння аспіранта обґрунтувати прийняті конструктивні рішення; своєчасний захист практичної роботи.

Засвоєння аспірантом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється тестуванням. Виконання індивідуального завдання завершується його презентацією у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання аспірантів *денної* форми навчання за ваговими коефіцієнтами:

Аудиторна робота								Самостійна, індивідуальна робота			Семестровий контроль (залік)
Поточний контроль Захист практичних робіт								Тестовий контроль:			Підсумковий контрольний захід
1	2	3	4	5	6	7	8	T 1-4	T 5-7	T 8-9	1
ВК								0,6			0,4

Умовні позначення: Т – тема дисципліни; ВК – ваговий коефіцієнт.

Оцінювання тестових завдань: Тематичний тест для кожного аспіранта складається з двадцяти п'яти (кількість тестових завдань у тесті може бути різною) тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом (може бути інший варіант).

Максимальна сума балів, яку може набрати аспірант, складає 25.

Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою.

Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється аспіранту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Сума балів за тестове завдання	1–13	14–16	17–22	23–25
Оцінка	2	3	4	5

На тестування відводиться 25 хвилин (для закритої форми тестів – по одній хвилині на кожне завдання). Правильні відповіді аспірант записує у талоні відповідей. При цьому усі графи для відповідей мають бути заповнені цифрами, що відповідають правильним, на погляд аспіранта, відповідям. Через 25 хвилин аспіранти здають викладачу завдання з талонами відповідей. Викладач на наступному занятті оголошує результати тестування. Тестування аспірант може також пройти і в он-лайн режимі в модульному середовищі MOODLE.

Якщо аспірант отримав негативну оцінку, то він має перездати її в установленому порядку, але обов'язково до терміну наступного контролю. У випадку, коли аспірант не виконав індивідуальний план з дисципліни у заплановані терміни без поважних причин, то під час відпрацювання заборгованості при позитивній відповіді йому виставляється оцінка «задовільно».

Підсумкова семестрова оцінка за національною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення усіх оцінок до електронного журналу.

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС:

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75–5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав аспірант з дисципліни, знаходиться в межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за вітчизняною шкалою ставиться «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній аспірантом кількості балів відповідно до таблиці Співвідношення.

Контрольні питання з дисципліни

1. Суспільна значущість професії викладача, функції.
2. Поняття педагогічної діяльності, її структура.
3. Професійно-педагогічна діяльність як мета-діяльність.

4. Розповідь викладача як модель педагогічної діяльності.
5. Поняття педагогічної майстерності. Елементи педагогічної майстерності.
6. Педагогічна ситуація і педагогічна задача.
7. Самовиховання викладача.
8. Поняття педагогічної техніки.
9. Внутрішня педагогічна техніка. Зовнішня педагогічна техніка.
10. Мовлення викладача як засіб педагогічної праці.
11. Мовлення і комунікативна поведінка викладача.
12. Функції мовлення викладача у взаємодії зі студентами.
13. Умови ефективності професійного мовлення викладача.
14. Шляхи вдосконалення мовлення викладача.
15. Психолого-педагогічні умови майстерної взаємодії у педагогічному спілкуванні.
16. Поняття педагогічного спілкування, його особливості, функції, види.
17. Педагогічне спілкування як діалог.
18. Контакт у педагогічному діалозі.
19. Структура педагогічного спілкування.
20. Стили педагогічного спілкування.
21. Конфлікти, які виникають при педагогічному спілкуванні. Шляхи їх подолання.
22. Педагогічна майстерність як мистецька дія в театрі.
23. Особливості образного мислення.
24. Театральне мистецтво у вимірах педагогіки.
25. Театральне мистецтво у вимірах психології.
26. Театральне мистецтво у вимірах естетики.
27. Спільне і відмінне в театральному та педагогічному мистецтві.
28. Педагогічна та акторська дія.
29. Педагогічна сумісність і педагогічне сприймання.
30. Урок – театр одного актора.
31. Психолого-педагогічні умови майстерної взаємодії в педагогічному спілкуванні.
32. Особистість викладача як інструмент впливу в педагогічній взаємодії.
33. Характеристика перцептивної сторони педагогічного спілкування.
34. Способи комунікативного впливу: переконування і навіювання.
35. Стратегії взаємодії у спілкуванні як характеристика інтерактивного компонента педагогічної взаємодії.
36. Технологія організації педагогічної взаємодії.
37. Майстерність організації педагогічної взаємодії у навчанні.
38. Майстерність побудови діалогічної взаємодії на занятті.

Рекомендована література

Основна:

1. Педагогічна майстерність : методичні вказівки до вивчення дисципліни / О. М. Гомонюк, Т.В.Комар. – Хмельницький : ХНУ, 2019. – 81 с.
2. Буряк, В. Викладач університету: вимоги до особистісних і професійних рис : Творчий викладач. Педагогічна майстерність. Культура мислення, почуттів, поведінки, педагогічного спілкування, самоосвіти викладача// Вища школа. 2010. № 3-4. С. 11-35. Бібліогр.: 15 назв.
3. Гомонюк О.М. Формування професійно-педагогічної культури майбутніх соціальних педагогів : [Монографія] / О. М. Гомонюк. – Вінниця : ТОВ «Фірма «Планер», 2011. – 399 с.
4. Лавріненко О.А. Творчий розвиток і опанування педагогічної майстерності в Україні (1917 - 1919)/ О.А.Лавріненко// Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія.- 2010.- № 4.- С. 101-110.- Бібліогр.: 15 назв.
5. Отич О. М. Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи : підручник / О.М.Отич. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. — 208 с.
6. Теслюк В.М. Основи педагогічної майстерності викладача вищої школи : підручник. О.К.: НАКККіМ, 2015. - 361 с.

Допоміжна

1. Розвиток педагогічної майстерності викладача вищого навчального закладу непедагогічного профілю в умовах інформаційно-технологічного суспільства: монографія/ І.А.Зязюн, О.А.Лавріненко, М.М.Солдатенко, В.В.Пилипчук. - К.: Педагогічна думка, 2012.- 390 с.- Дар Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України.
2. Педагогічна майстерність: Підручник/ І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос, О.Г.Мирошник.- 2-е вид., доп і перероб.- К.: Вища шк., 2004.- 422 с.
3. Педагогічна етика : Навч.-метод. посіб. для викл. і студ. вищ. навч. закл. / Г. П. Васянович; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Львів. наук.-практ. центр, Львів. держ. фін. акад. - Л. : Норма, 2005. - 343 с. - Бібліогр.: с. 318-343. - укр.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
2. Модульний курс для дистанційної форми навчання Доступ до ресурсу: <http://dn.khnu.km.ua/dn/klst.aspx?bk=Г>.
3. Електронна бібліотека університету . Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_fplage_lib.php.
4. Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>

Розробник:

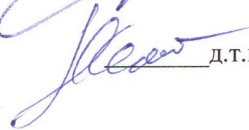
 д.пед.н., проф. Гомонюк О.М.

Погоджено:

Зав. кафедри машин і апаратів,
електромеханічних та енергетичних систем

 д.т.н., доц. Поліщук О.С.

Гарант ОНП «Галузеве машинобудування»

 д.т.н., проф. Скиба М.Є.